

Rast

ALOJZ REBULA MLADIM

Zapis ustne izjave, ki jo je pisatelj Alojz Rebula dal za mlade Slovenskega kulturnega kluba ob Dnevu mladinske ustvarjalnosti in podeljevanju nagrad za literarni natečaj

Profesor Rebula, kaj bi svetovali mladim, ki bi želeli pisati?

Lahko bi rekel tole: prvič- mladim svetujem pisanje dnevnika. Ne toliko za dnevne čenče, ampak za lastno opazovanje, za lastno razmišljanje in tudi za lastno kritično gledanje. To na raznih ravneh, vključno s politiko: zakaj ne bi svojih lastnih misli zapisal, svojih kritičnih misli do nekega odgovora, ki si ga slišal, ali kritičnih do knjige, ki jo bereš, kritičnih do novic v časopisu, na katero si naletel? Reči moram, da sem jaz napisal ogromno dnevnika, prvotno ne zato, da bi si zabeleževal doživeto, to ni bil moj prvi namen; ampak predvsem zato, da bi se vadil pisanja v slovenščini. Potem pa sem prešel v to, da je dnevnik postal res tudi zapisovanje doživljanja (doživetega?), predvsem mojih srečanj z ljudmi, z izbranimi ljudmi, tako rekoč redkimi ljudmi. To pa sem vedno zapisoval; skušal sem zapisovati tudi nekatere njihove posebne misli! To je dobra vaja tudi za stil, saj se tudi stil lahko okrni (dnevnik pa te drži svežega, kar se tiče stila). To je prvi nasvet za pisanje. Potem, drugič: dati napisano v branje komu, ki se razume vsaj toliko kot ti. Na žalost jaz nisem imel te možnosti, s Pahorjem sva bila preveč daleč v letih, med nama je bilo deset let razlike, ampak kako bi bilo koristno, če bi dajal v branje komu, ga vprašal: »Kaj se tebi zdi?«. Doživeti kritiko od nekoga, ki se razu-

me na literaturo! (ampak moram reči, da so redki tisti, ki se kaj dosti razumejo). Kajti imamo več darov: prozni dar, lirični dar, esejistični dar, ... ampak ali veste, kateri se meni zdi najredkejši dar? Kritični dar! Razlikovati kvaliteto v literaturi: kaj je, kaj je na pol, kaj ni. To so darovi velikega kritika, ki pa seveda poleg teh darov, da razlikuje, kaj je dobro in kaj ni, mora imeti še en dar, (ki ga npr. pogrešam pri Josipu Vidmarju, sicer po svoje pomembnem kritiku): namreč - dar iskrenosti, poštenosti. To da si pošten, je etični dar! Ko ocenjuješ ti kot vernik nekega komunista, da znaš biti do njega popolnoma pošten, v priznanju, če je res dober pisatelj (ali ni). In obratno: če si komunist, da boš pri katoličanu priznal: »To pa je res pravi pisatelj!«. To je dar poštenosti, ki je pa izredno redek, je skoraj še redkejši kot dar ocenjevanja kvalitete; medtem ko je dar poštenosti bolj redek. Tako kot je v življenju

redkejši kot dar ocenjevanja kvalitete; medtem ko je dar poštenosti bolj redek. Tako kot je v življenju redek dar iskrenosti, dar poštenosti, podobno je v literaturi.

Medsebojna kritika! To so imeli naši mladi modernisti in si izmenjavali med sabo, dajali so si brati drug drugemu in se po potrebi tudi kritizirali. To je po mojem mnenju zelo koristno.

In tretji nasvet je seveda brati pisatelje, ob katerih najbolj uživaš. Za nekatere je to Tolstoj, za nekoga drugega bo Balzac, itd. Torej slediti evropski kulturi; ne pozabiti, da smo Slovenci Evropejci in nosilci evropske kulture in to moramo ostati!

(zapis – Ivana Kresevič)

Hrepenenje

Korak za korakom se moja stopala dotikajo lesenih stopnic, ki ob vsakem premiku škripajo, kot da bi ječale od bolečine. Pazljivo pomikam noge naprej v upanju, da bi previdno prišel do naslednje hrapave površine, ne da bi padel v praznino. Z roko se tesno oprijemam ob steno in počasi prispem do hodnika, tlakovanega s ploščicami. Pod prsti tipam njihovo nehomogeno zaporedje, ki vzbudi v meni občutek doma.

Tavam v temi, neprijetno mi je. Še vedno je zame noč nekaj tako neznanega, nerazumljivega, da me vsakokrat spravi v strahopetnega otroka, čigar misli so napolnjene z nevednostjo. Stegnjeni roki naprej negotovo iščejo stikalo, sledijo pa jima moja bojazen in zadihano telo, ki ga v črnini težko usmerjam do cilja.

Dlan se zaustavi na izrabljenem ročaju, pa mi takoj zmanjka sape. Ledena kljuka mi ne dopusti, da bi na njej samo pustil poten odtis in šel mimo. Zavedam se, da me čaka odločitev, ki sem jo že predolgo odlašal. Počutim se razdvojenega med željo, da bi prebolel do kraja preveliko težo, ki jo vlačim za sabo, in dvomom, ali sem pripravljen se spet soočiti z neizmernim trpljenjem iz preteklosti. Vsaka misel me nosi s sabo in niham v nestabilnosti, v meni se začne notranji boj, ki me globoko rani in muči, saj nisem zmožen izbirati. Sunki so tako močni, da s sušo v grlu čutim razparano srce. Zatisnem

oči, kot da bi temina bila ključnega pomena in bi lahko spremenila sedanost. Neopazno se dlan obesi na zanko, z vso močjo pritisnem, a v tej kretnji zaznam vso težo prehoda, saj dobro vem, s čim se bom spopadel. Vrata, ki so ostala nedotaknjena že dolgo, se odtisnejo od okvira in zaropotajo zaradi trenja ob tla. Še vedno so moje oči izgubljene in samotne, a umirjene. Brleča luč mi poboža povešene veke in radovednost mi jih razgrne.

Vstopim in se počasi ozrem po prostoru. Vse je na svojem mestu, ovito v časnem premoru. Soba srednje velikosti je še vedno opremljena, kakor sem se je spomnil. Pri vratih je visoka stenska ura na uteži, ki neprestano pomika nihalo, ob njej, na desni strani, velika knjižna omara z nešteto knjig, vsaka s svojo skrivnostno zgodbo in kupom praha na vrhu. V sredini spalnice se nahaja skrbno postлана postelja, ki me pretrese. Vdihnem ... Spomnim se številnih noči, v njen objem sem izročil vse sanje in nočne more. Njen dih, ki me je svaril in zibal, je izničeval moj strah pred temo. Požrem slino, ki teče po pekoči, grenki votlini. Oči se mi navlažijo in ne uspejo več zavirati stiske. Trepalnice utripnejo in spustijo čez mehke hribčke, stopljeni sneg, ki se pretaka po licih skozi jamico na obrazu in prispe do brade. Iz brade potuje dlje, neznano kam, stisnem ustnice med zobmi, nato pa težko izdihnem. Prste skrijem v pest

Ime in priimek: Matej Gruden

Doma sem: iz Boljunca

V tem letu sem obiskoval: 5. razred smeri elektronika in elektrotehnika na DIZ J. Stefan

V prostem času: igram kitaro

Knjiga, ki bi jo vzel na samotni

otok: Castelli di rabbia (Alessandro Baricco)

Ko bom velik, bom: inženir in raziskovalec

Najvišja vrednota v življenju: ljubezen

V ljudeh najbolj cenim: prijateljstvo

Matej Gruden

Podobe iz sanj

Rahel vetrček je smuknil tja na zasneženo obalo. Na pot se ni opravił sam, spremljale so ga mogočne snežno-bele snežinke. Veter je pospeševal ritem, snežinke pa

mu niso bile kos. Kot mnoge prej so se zabile v visoko rdeče oblečeno osebo, trčile v vrat in zdrsele dol po goli in nedolžni hrbtenici. Mrzle noge so strmele v

in branim palec v notranjosti dlani. Bobni mi v prsih in začenjam hlipati. Oči se odmaknejo od ležišča in se zazrejo v dvokrilno okno, ki mi stoji nasproti. Zamislim si razgled, saj sta roleti zaprti. Okoli okenskega okvira so na steni obešene fotografije, ki mi ostanejo zasidrane v globini duše, kot da bi komaj preživel tiste dragocene in redke trenutke, ki pa so v hipu bili pometeni v pozabo. Vse, kar trenutek kasneje vidim, je sekvenca motnih slik, saj se solze nenehno pretakajo kot potoki na vzpetini. Tako prazna se mi zdi, mamina spalnica.

Kolena obnemorejo in spustim se kot prazna vreča na posteljo, zgrabim blazino in jo z vso močjo stisnem k sebi. Še vedno diši po njej, njen sladek, nežen vonj mi pronica do srčnih dvoran in jih napolni. Začutim njeno odsotnost skozi kožo, do kosti, zapestja stokajo, kot da bi bila priklenjena z lisicami, trebuh je v neurju. Spet pridri-
vijo spomini na bolezen, na smrt, ki je zgrabila mamico in jo odnesla med bele oblake in nebo svobode, ne da bi pomislila, da bi vzela s seboj še mene. Odklenila je njene verige trpljenja in mi jih nadelala, pustila me je samega.

Ime in priimek: Emma Riccobon

Doma sem: iz Trsta

V tem letu sem obiskovala: 3. razred
DIZ J. Stefan, biokemijska smer

V prostem času: poslušam glasbo, ustvarjam, najraje pa grem na sprehod in uživam v naravi ali pa sem v družbi s prijatelji

Najljubči avtor: Nicholas Sparks, ker v svojih delih res občutiš, da si ti del zgodbe. Vsebine njegovih knjig me vedno zgrabijo, vznemirijo in ganejo od prve do zadnje strani

Knjiga, ki bi jo vzel na samotni otok: Safe Haven. Knjiga pripoveduje o puncici po imenu Katie, ki beži iz hude zakonske situacije in ji uspe začeti novo življenje, ne da

bi se vdala. V vsaki situaciji imamo dve izbiri, ali se predaš ali pogumno iščeš rešitev.

Ko bom velika, bom: v preteklosti sem sanjala zdravniško kariero, v tem trenutku pa še razkrivam svet in se od tega učim; kaj bom kasneje v življenju, bo pa odločitev v prihodnosti

Najvišja vrednota v življenju: spoštovanje sebe in drugega

V ljudeh najbolj cenim: poštenost in iskrenost

deročo vodo, ki je pljuskala in se hihitala. Zmočila je urejeno zavahane jeansse in pogosto celo zeleno majico, ki je strmela iz jakne.

Za mano, za visokim skalovjem, je sončna svetloba zlezla stran. Tople roke so počivale v mehkih žepih, noge pa so dosegle temperaturo ledu, tako da sem lahko končno stopil iz slane vode. Bos sem sledil neznanim stopinjam. Pod mokro kožo so me zbadali majhni, ostri kamenčki. Niso me motili, navajen sem bil takih sprehodov. Sneg, ki je prej nežno in ljubeznivo obarval plažo, se je pod stopali topil. Razkrila se je sivina tega osamljenega kraja. Zanj pa se trenutno nisem zmenil. Pred mano se je zasmejal simpatičen obraz. Približal sem se, ženska roka je segla v mojo in jo potegnila za sabo. Tam sva se sprehajala v mesečini. Kljub večernemu mraku se je pred nama raztezala čista in neskončna pokrajina. Z roko v roki sva tekala med visoko travo na neobdelanem polju. Rumene, modro-vijolične in rdeče rože so rasle ob velikih osamljenih drevesih. Pod takšno drevo sva se zatekla še midva, takrat se je vse začelo. Ali se je res začelo? Pišem namreč o čudaku, o po-

sebnežu. Umetnik je bil in je videl stvari, ki jih ni bilo. Umetnik je bil res bos in ravno tako oblečen. Za njim se je dvigala ogromna industrijska tovarna z visokim stolpom. Iz stolpa je drvel črn smrdljiv dim. Majhna rečica je imela izvir v pokvarjeni cevi, ki je odtekala v temno jezero. Na sredi mračne mlake je štrlela oseba, nanjo se je drl smrdljiv dim, mešan s kapljami, ki so curljale iz pokvarjene cevi.

Pred mano je iz globokega brezna pokukalo mlado sonce. Roke, ki so čepele ob bokih, so se prehladile, noge pa so se v vroči vodi že dovolj spekle, končno sem stopil iz prekleto luže. Hodil sem v tunelu za kanalizacijo, stopal sem po neki mehki snovi. Nad sabo sem videl odprtino, skozi katero je pokukala vesela skladba. Zanj pa se trenutno nisem zmenil. Pred sabo sem začutil vonj, krvavi vonj degradacije. Segel je do mene. Obrnil sem se in stekel proč. Sonce je bleščalo vse naokrog, a kljub temu je pred mojimi očmi sijala le prazna megla. Tu pa tam je ležala kakšna napol polna plastenka, zmečkan papirček ali olupek sadja. Duh je bil tik za mano, spotaknil sem se in objela me je smrt.

Tam sva se sprehajala v mesečini

*Tam sva se sprehajala v mesečini,
v moči hrupa in dolgi tišini,
poslušala sva svoje sanje.
Skušal sem te spoznati,
ko še sam se ne poznam.
Gledala sva oblake,
rada bi se potopila vanje.*

*Tam sva se sprehajala v mesečini,
nevidna med sencami svetilk,
ki so nama križale pot.
Nihče od naju ni bil zrel za let,
hotela sva zbežati kamorkoli,
daleč od tod.*

*Tam sva se sprehajala v mesečini,
z roko v roki
bil bi srečen,
bil bi sam,
bil bi tvoj.
Na soncu ležim,
mislim,
kako sem bil svoboden
in miren
na prehodu s teboj.*

Ime in priimek: Aki Cavarra

Doma sem: iz Mačkolj

V tem letu sem obiskoval: 4. letnik
mehanske sekcije DIZ J. Stefana

V prostem času: igram kitaro in se
ukvarjam s košarko

Najljubši avtor: za poezijo sta Bau-
delaire in Guido Catalano. Za prozo
pa Gabriel Garcia Marquez

Knjiga, ki bi jo vzel na samotni otok:
Infinite Jest Davida Foster Wallace, ker
bi imel dovolj časa, da bi jo končno
prebral do konca

Ko bom velik, bom: vesel

Najvišja vrednota v življenju: razmi-
šljati, imeti eno lastno idejo in ostati
to, kar sem

V ljudeh najbolj cenim: iskrenost

Aki Cavarra, tretja nagrada ex aequo za poezijo:

Mlade verze je navdihnil Cankarjev citat o mesečini, ki očitno predstavlja idealen okvir za upesnjevanje ljubezenske tematike. Pesniški izraz je mladostno sproščen in preprost, besedilo pa prinaša s seboj spoznanja in misli o življenjski zrelosti in svobodi.